

Tjänsteskrivelse

Datum

2024-10-31

Vår referens

Ebba Cedergren
Beredskapssamordnare
ebba.cedergren@malmo.se

Remiss angående remiss Arbetsmarknadsdepartementet - Arbetslöshetsförsäkringen vid störning, kris eller krig (SOU 2024:49) ASN-2024-18620

Sammanfattning

Arbetsmarknads- och socialnämnden har fått möjlighet att yttra sig till kommunstyrelsen över betänkandet *Arbetslöshetsförsäkringen vid störning, kris eller krig* (SOU 2024:49) från Arbetsmarknadsdepartementet.

Regeringen beslutade 2023 att tillsätta en utredning med syfte att se över regelverket för arbetslöshetsförsäkringen och arbetslöshetskassornas deltagande i krisberedskapen och det civila försvaret. Behovet av utredningen grundar sig i det försämrade säkerhetsläget med bland annat en ökad risk för cyberattacker och andra driftstörningar.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen är positiv till samtliga delar av förslaget. Utredningens förslag bedöms som positivt både för den enskilda och på samhällsnivå.

Att involvera privata aktörer med samhällsviktiga uppdrag i samhällets krisberedskap och civila försvar anser förvaltningen är nödvändigt för att skapa ett robust trygghetssystem.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden godkänner yttrandet avseende remiss *Arbetslöshetsförsäkringen vid störning, kris eller krig* (SOU 2024:49 enligt förvaltningens förslag.
2. Arbetsmarknads- och socialnämnden skickar yttrandet till kommunstyrelsen
3. Arbetsmarknads- och socialnämnden justerar paragrafen omedelbart.

Beslutsunderlag

- Betänkande av Utredningen om arbetslöshetsförsäkringen vid störning, kris eller krig (SOU 2024:49)
- G-Tjänsteskrivelse Arbetslöshetsförsäkringen vid störning, kris eller krig (SOU 2024:49)
- Förslag till yttrande Arbetslöshetsförsäkringen vid störning, kris eller krig (SOU 2024:49)

Beslutsplanering

ASN beredning 2024-11-06

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2024-11-14

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2024-11-28

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Arbetsmarknads- och socialnämnden har tagit emot den statliga utredningen *Arbetslöshetsförsäkringen vid störning, kris eller krig* (SOU:2024) för yttrande. Utredningens uppdrag är att se över regelverket för arbetslöshetsförsäkringen och arbetslöshetskassornas deltagande i krisberedskapen och det civila försvaret. Syftet är att förbättra förutsättningarna för en fungerande arbetslöshetsförsäkringen vid fredstida krissituationer och höjd beredskap, i det yttersta krig.

Bakgrund

Det finns 24 självständiga arbetslöshetskassor i Sverige som på statens uppdrag hanterar och administrerar arbetslöshetsförsäkringen. Det innebär att kassorna utreder samt beslutar om rätten till arbetslöshetsersättning och betalar ut ersättning till arbetslösa som uppfyller villkoren för ersättning. Kassorna är privata föreningar och har delegerats myndighetsutövande uppgifter av staten. Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen ansvarar för tillsynen över arbetslöshetsförsäkringen.

Under 2023 betalades sammanlagt 15,4 miljarder kronor i arbetslöshetsersättning ut till totalt 235 185 personer (varav 124 398 män och 110 789 kvinnor).

Civilt försvar och krisberedskap

I oktober 2022 trädde myndighetsreformen för civilt försvar och krisberedskap i kraft. 61 myndigheter utsågs till beredskapsmyndigheter och delades in i tio beredskapssektorer med en ansvarig sektorsmyndighet. En ny beredskapsförordning (2022:524) för statliga myndigheters beredskapsarbete antogs.

Tre principer är styrande för arbetet: ansvarsprincipen, närhetsprincipen och likhetsprincipen. I korthet innebär det att samma aktör som har ansvar under normala förhållanden ska ha ansvar i kris eller höjd beredskap och att verksamheten ska fungera

på liknande sätt som under normala förhållanden. Eftersom arbetslöshetskassorna är privata föreningar omfattas de inte av beredskapsförordningen och behöver i dagsläget inte vidta samma åtgärder för att säkerställa verksamhetens kontinuitet.

Utredningens förslag

Utredning visar på att handläggning och utbetalning av arbetslöshetsersättning är en samhällsviktig verksamhet som behöver fungera vid fredstida krishändelse och höjd beredskap. Kan inte arbetslöshetsersättning betalas ut riskerar det stora konsekvenser för den enskilda som är beroende av ersättningen för sin försörjning. En längre tid av bortfall kan även leda till allvarliga konsekvenser på samhällsnivå.

Utredningens förslag består av tre delar:

- Arbetslöshetskassorna ska bedriva systematiskt beredskapsarbete i likhet med statliga myndigheter. I arbetet ingår informationssäkerhet och att kontinuerligt göra risk- och sårbarhetsanalyser. Arbetslöshetskassorna ska också samverka med varandra i beredskapsarbetet samt delta i arbetet inom beredskapssektorn ekonomisk säkerhet. Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) föreslås bli beredskapsmyndighet med ansvar för arbetslöshetskassornas planering och deltagande i beredskapsarbetet.
- För att motverka avbrott i utbetalning av arbetslöshetsersättning föreslås att arbetslöshetskassorna ska kunna betala ut en preliminär arbetslöshetsersättning. Preliminär arbetslöshetsersättning ska baseras på föregående månads utbetalning och kan utfärdas en gång per kalenderår, vid behov av fler gånger på ett år behöver det meddelas i föreskrifter av regeringen.
- Det ska vara möjligt till undantag från villkoren i arbetslöshetsförsäkringen i händelse av fredstida kris eller höjd beredskap.

Förvaltningens överväganden

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen anser att utredningen föreslår viktiga förbättringar både gällande beredskapsarbete och för att mildra negativa konsekvenser för enskilda i händelse av fredstida kris eller höjd beredskap.

Förvaltningen välkomnar förslaget att arbetslöshetskassorna i likhet med statlig och kommunal sektor ska delta i det förebyggande arbetet med krisberedskap och civilt försvar. Förvaltningen instämmer i behovet av att privata aktörer inom samhällsviktiga uppdrag delar ansvaret med offentlig sektor för Sveriges civila försvar och krisberedskap.

Vidare menar förvaltningen att förslaget att inkludera arbetslöshetskassorna i beredskapssektor ekonomisk säkerhet underlättar både samverkan och en tydlig styrning av arbetet. Med flera olika aktörer, i detta fall 24 olika arbetslöshetskassor, inom samma uppdrag anser förvaltningen att samverkan är nödvändig för att skapa en motståndskraftig organisering av arbetslöshetsersättningen.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen vill särskilt betona kommunens roll som ytterst ansvarig för det sociala skyddsnätet enligt socialtjänstlagen. En längre tids bortfall av arbetslöshetsförsäkringen skulle medföra stora ekonomiska konsekvenser för kommunerna. Förvaltningen ställer sig därför positiv till att arbetslöshetskassorna ska få möjlighet att betala ut en preliminär ersättning vid avbrott i ordinarie utbetalning.

Även möjligheten till undantag i arbetslöshetsförsäkringens villkor är ett angeläget förslag enligt förvaltningen. För de kvinnor och män som har arbetslöshetsersättning som sin huvudsakliga inkomst riskerar även en kortare tids bortfall att få stora konsekvenser. För redan utsatta grupper ökar dessutom risken att bli utsatt ytterligare i en situation av ekonomisk osäkerhet. I utredningen saknas en barnkonsekvensanalys och förvaltningen menar att det är särskilt viktigt att hushåll med barn har en tryggad inkomst för att inte riskera barns trygghet och säkerhet.

I utredningen nämns även att rätten till arbetslöshetsersättning tillfälligt bör kunna upphöra i situationer som kan innebära att arbetslöshetskassorna inte kan fullgöra sitt uppdrag. Arbetsmarknads- och socialförvaltningen ser att det kan finnas anledning till att rätten till ersättning ska kunna upphöra i extrema fall exempelvis vid ett väpnat anfall mot Sverige. Likväl vill förvaltningen uppmärksamma att socialtjänstlagen inte tillåter samma undantag och att mer ansvar därför faller på kommunen. Förvaltningen påminner om att det redan vilar ett tungt ansvar på kommunerna att upprätthålla sin ordinarie verksamhet även under högsta beredskap. Förvaltningen anser därför att alla bestämmelser om undantag från det sociala trygghetssystemet behöver följas av en planering för att stärka upp socialtjänsten med personal och ekonomiska medel.

Ansvariga

Jonas Magnusson Enhetschef

Truls Hallin Avdelningschef

Britt-Marie Pettersson Förvaltningschef